

Dosarul nr. 2ra-909/20

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni (jud.: L. Danilișin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: I. Grosu, A. Garbuz și A. Ciobanu)

Î N C H E I E R E

19 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Maria Preda, reprezentată de avocatul Galina Lunga,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolai Preda împotriva Mariei Preda și notarului public Valentina Gîrtopan, intervenient accesoriu Nicolai Cebotaru cu privire la anularea certificatelor de moștenitor legal,

împotriva deciziei din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care s-au respins apelurile declarate de Maria Preda și Nicolai Cebotaru, fiind menținută hotărârea din 30 septembrie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni,

c o n s t a t ă :

La 02 noiembrie 2018, Nicolai Preda a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Preda și notarului public Valentina Gîrtopan, intervenient accesoriu Nicolai Cebotaru cu privire la anularea certificatului de moștenitor legal.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că este fiul Xxxxxx Preda, născută în anul xxxx și decedată la 03 septembrie 2002 și a lui Iaroslav Preda, născut în anul 1921 și decedat în anul xxxx, părinții săi având în total șapte copii.

Nicolai Preda a relatat că în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr.7 din 05 ianuarie xxxxx, mama sa Sofia Preda a procurat un bun imobil constituit din teren pentru construcție cu suprafața de 0,0775 ha, nr.cadastral xxxxxx.xxx, precum și casa de locuit cu suprafața de 141,2 m², nr.cadastral xxxxxx.xxx.xx, situată în or. Xxxxxxxx str. Xxxxxxxx nr. xx.

Reclamantul a specificat că atât el, cât și fratele său Anton Preda - soțul pârâtei, împreună cu membrii familiilor, au locuit în casa respectivă atât până, cât și după decesul Xxxxxx Xxxxx, iar după decesul mamei sale, a acționat în nume de proprietar, administrând bunul imobil menționat, împreună cu fratele său Anton Preda, care sunt unicii moștenitori care au acceptat moștenirea prin intrarea în posesie, folosință și dispziție, deoarece surorile sale Parascovia Preda, Maria Preda și Ecaterina Preda au semnat declarații de refuz în vederea primirii moștenirii.

Nicolai Preda a mai indicat că, la 22 martie 2017, fratele său Anton Preda a decedat, după care a constatat că casa părintească - bunul imobil din litigiu aparține Maria Preda - soția fratelui decedat, drept dobândit în temeiul certificatului de

moștenitor legal nr. 78 din 03 ianuarie 2018. Ulterior, aceasta a înstrăinat bunul imobil din litigiu, fiului său - Nicolai Cebotaru.

Totodată, reclamantul a specificat că reieșind din ultimul domiciliu al Xxxxxx Preda, a solicitat informații de la notarii din r-nul Ocnița, Mariana Hudzinschi și Valentina Gîrtopan privind deschiderea procedurii succesorală după decesul Xxxxxx Xxxxx. Notarul Maria Hudzinschi în răspunsurile sale a menționat că nu are deschise dosare succesorală, iar notarul Valentina Gîrtopan a refuzat furnizarea informației, invocând secretul profesional.

Astfel, Nicolai Preda a considerat că certificatul de moștenitor legal nr. 78 din 03 ianuarie 2018 este ilegal și urmează a fi anulat, deoarece Maria Preda nu are vocație succesorală, neavând legătură de rudenie cu mama sa, iar notarul Valentina Gîrtopan a încălcat termenul legal de eliberare a certificatului de moștenitor legal.

Reclamantul a solicitat anularea certificatului de moștenitor legal nr. 78 din 03 ianuarie 2018.

În cadrul judecării cauzei, Nicolai Preda a depus cerere de concretizare a acțiunii, solicitând anularea certificatului de moștenitor legal nr. 4138 din 10 mai 2005, eliberat de notarul Vladislav Macarenco.

În motivarea cererii, reclamantul a indicat că după prezentarea dosarului succesoral de către notarul Valentina Gîrtopan (notarul din raionul Ocnița care deține arhiva notarului decedat Vladislav Macarenco) - a constatat că certificatul de moștenitor legal nr. 78 din 03 ianuarie 2018, eliberat pe numele Mariei Preda a avut la bază un alt certificat de moștenitor legal și anume certificatul nr. xxxx din 10 mai 2005 (eliberat de notarul decedat Vladislav Macarenco), cu care nu era la curent, iar pentru eliberarea certificatului din 10 mai 2005 a stat la bază certificatul eliberat de Primăria or. Otaci potrivit căruia după decesul mamei Sofia Preda care a survenit în anul 2002, Anton Preda a acceptat moștenirea - o sumă de bani primită din numele mamei sale, ca victimă a holocaustului, nefiind la curent cu aceasta sumă și nefiind inclus în certificatul menționat.

Prin hotărârea din 30 septembrie 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni s-a admis acțiunea înaintată de Nicolai Preda.

S-a declarat nul certificatul de moștenitor legal nr. 4139 din 10 mai 2005, eliberat de notarul Vladislav Macarenco și certificatul de moștenitor legal nr. 78 din 03 ianuarie 2018, eliberat de notarul Valentina Gîrtopan, pe numele Mariei Preda (vol. I, f.d. 205, 214-221).

La 09 octombrie 2019, Maria Preda și Nicolai Cebotari, reprezentați de avocatul Galina Lunga au depus cereri de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 30 septembrie 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Bălți s-au respins cererile de apel depuse de Maria Preda și Nicolai Cebotari, fiind menținută hotărârea din 30 septembrie 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni (vol. II, f.d. 19-22).

În motivarea deciziei, instanța de apel a indicat că instanța de fond corect a decis asupra faptului că prin acțiunile sale, reclamantul Nicolai Preda a acceptat tacit masa succesorală a defunctei, intrând de fapt în posesia patrimoniului succesoral, prin acțiuni legate de administrarea, utilizarea acestuia, prin locuirea în gospodăria situată în or. Otaci, str. Xxxxxxxx xx până și după decesul mamei sale, prin întreținerea imobilului, prin achitarea serviciilor. Or, orice act de dispoziție, indiferent de valoarea bunului

succesoral asupra căruia se exercită acest act, constituie o acceptare a succesiunii prin intrarea în posesie.

Totodată, Colegiul civil a menționat că instanța de fond, analizând conținutul certificatului de moștenitor legal nr. 4139 din 10 mai 2005, corect a constatat divergențe semnificative și determinante, care subliniază lipsa caracterului efectiv al acestuia. Astfel, deși este datat cu 10 mai 2005, chitanța în temeiul căreia s-a efectuat plata pentru serviciile notariale datează cu 13 iunie 2005. Totodată, însuși certificatul primăriei or. Otaci, în baza căruia s-a determinat cercul de moștenitori, care au intrat în posesia averii succesoriale datează cu 13 decembrie 2005, dată calendaristică posterioară datei certificatului de moștenitor legal.

Mai mult, instanța de apel a relatat că notarul Valentina Gîrtopan în explicațiile sale scrise, a menționat că a eliberat certificatul de moștenitor legal nr. 78 din 03 ianuarie 2018 pe numele Măriei Preda, întrucât aceasta este moștenitorul lui Preda Anton, însă la baza dosarului succesoral deschis după decesul lui Anton Preda a stat certificatul nr. 4139 din 10 mai 2005, eliberat de notarul Vladislav Macarenco. Astfel, certificatul de moștenitor legal din 2018 este subsecvent celui din 2005 și ambele contravin normei imperative prevăzute la art. 1516 alin. (3) Cod civil, care cad sub incidența nulității absolute, prin urmare sunt imprescriptibile.

La 04 mai 2020, Maria Preda, reprezentată de avocatul Galina Lunga a declarat recurs împotriva decizie din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Bălți și hotărârii din 30 septembrie 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, solicitând admiterea recursului, casarea actelor judecătorești contestate, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, recurenta a relatat că atât prima instanță, cât și instanța de apel au dat o apreciere incorectă a probelor și circumstanțelor stabilite în cadrul examinării cauzei.

Mai mult, Maria Preda a indicat că este moștenitor legal al soțului Anton Preda, iar Nicolai Preda solicitând anularea certificatelor de moștenitor legal din 2018 și 2005, nu a prezentat nicio probă în acest sens.

Reclamanta a mai specificat că nu este de acord cu soluțiile instanțelor ierarhic inferioare cu privire la faptul că certificatul de moștenitor legal din 2018 este subsecvent celui din 2005 și ambele contravin normei imperative.

La 26 mai 2020, în adresa lui Nicolai Preda, notarului public Valentina Gîrtopan și lui Nicolai Cebotaru a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Maria Preda, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (vol. II, f.d. 49).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații și intervenientul accesoriu să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată participanților la proces, la 23 martie 2020, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (vol. II, f.d. 24), fiind recepționată de Maria Preda, la 26 martie 2020 (vol. II, f.d. 25).

Astfel, luând în considerare hotărârile Comisiei pentru Situații Excepționale nr. 6 din 26 martie 2020, nr. 14 din 06 aprilie 2020, nr. 17 din 13 aprilie 2020 și nr. 21 din 24

aprilie 2020, prin care au fost declarate zile de odihnă în sectorul bugetar în perioada 30 martie – 30 aprilie 2020, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Maria Preda, reprezentată de avocatul Galina Lunga, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Maria Preda, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de

apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) Cod de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentei de acces la instanță.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de către Maria Preda, reprezentată de avocatul Galina Lunga urmează a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Maria Preda, reprezentată de avocatul Galina Lunga.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Mariana Pitic

Nicolae Craiu